

УДК 792.021; 792.023

*Д.арх, проф. Слепцов О.С.,**к.арх, доцент Меженна Н.Ю.,**к. арх., доцент Ушаков Г.Н.,**к.арх., доцент Ященко О.Ф.,**студенти: Бондаренко А., Дідусенко Ю., Спірідонова С.**Кафедра Основ архітектури та архітектурного проектування,
Київський національний університет будівництва і архітектури*

СТВОРЕННЯ СУЧАСНОЇ СЦЕНОГРАФІЇ ТА ІНТЕР'ЄРУ ПРИ КУРСОВОМУ АРХІТЕКТУРНОМУ ПРОЕКТУВАННІ

Анотація. У статті досліджуються методичні особливості навчання студентів 2 курсу архітектурного факультету проектуванню інтер'єру, створюючи сценічний простір реальної вистави, з участю у спорудженні декорацій. Такий варіант завдання на проектування на прикладі сценографії дозволяє залучити студентів до повного циклу подій: вивчення п'єси, спілкування з режисером та акторами, розробка дизайн-проекту, участь у створенні реального середовища та присутність на виставі – результаті синтезу мистецтв у просторі.

Ключові слова: архітектурне проектування, архітектурне навчання, дизайн середовища, дизайн інтер'єру, сценографія, інтер'єр театального залу.

Проектування інтер'єру на 2 курсі архітектурного факультету КНУБА передбачає ознайомлення студентів зі специфікою створення внутрішнього середовища певного призначення, з єдністю композиції простору, функціонального зонування, дизайну меблів та предметів, колористики. Важливим є методичний шлях обумовленості рішення, що виходить з концепції та певних процесів. Тому цікаве і, особливо, мистецьке призначення громадського інтер'єру надає максимум матеріалу для нестандартних та виразних рішень. Приклад такого призначення – дизайн-проект сценографії, що відповідає змісту та сценарію вистави.

Це завдання було впроваджено на практиці при проектуванні реального інтер'єра – сценографії до вистави. Проектні пропозиції виконували студентки кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування архітектурного факультету КНУБА, групи 24-А: Анастасія Бондаренко, Юлія Дідусенко та Світлана Спірідонова під керівництвом викладачів: доцентів Наталії Меженної, Гліба Ушакова, Олексія Ященка та під загальним керівництвом завідуючого кафедрою професора Олега Слепцова.

За ініціативи адміністрації Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв до кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування КНУБА звернулась режисер Анастасія Байдеріна про творчу співпрацю. Таким чином із залученням студентів було розроблено дизайн-проект середовища сцени до музично-поетичної вистави "Готель прощань – Готель надій". Акторами вистави були: сама режисер, Народна артистка України Жанна Боднарук, Заслужений артист України композитор, піаніст та співак Анатолій Карпенко та молодий артист Андрій Карпенко, студент НАКККиМ (рис. 1).

З офіційного анонсу вистави: " Спадкоємна біографія любові очікує Вас у цьому таємничому просторі... Поринути у заворожуючу історію, гармонійно сплетену з рим проникливої поезії та ліричних мотивів запрошує МЦК ім. І.Козловського. Назустріч спогадам, всупереч плину часу – головних героїв очікує доленосна зустріч з тінями минулого та... з втраченим коханням. Яке із побачень виявиться більш вражаючим? Як протистояти у двобої з власним «Я»? Чому минуле таке невблаганне? Чи можливо на руїнах від давніх помилок побудувати омріяне майбутнє?.. Отримати відповіді на ці одвічні питання, звірити найпотаємніші почуття та впустити ноту надії у блюз своїх спогадів – можливо тільки у «Готелі ...». У виставі звучить авторська музика Анатолія Карпенка, поезія Світлани Макаревської, Олени Матушек та інших українських поетів"

Студенти допомагали монтувати декорації та повністю виготовили окремі елементи. Вистава відбулась на сцені Мистецько-культурного центру ім. Івана Козловського у рамках програми "Молоді режисери України представляють". Цей зал належить Київському національному академічному театру оперети за адресою вул. Хрещатик, 50-б у м. Києві (рис. 2).

Створенню декорацій передували складні етапи пошуків, технічна та творча робота, що включала у себе: ознайомлення із поетичним сценарієм, творчою концепцією молодого режисера Анастасії Байдеріної, обміри приміщення залу і сцени та ін. І, як це часто відбувається у реальному житті архітектора, однією з головних перепон на шляху до втілення задумів стало «матеріальне», а саме, майже повна відсутність фінансування проекту. Тому авторські рішення повинні були стати не тільки креативними, а й такими, що легко втілюються недорогими засобами (рис. 3, 4). Ще однією з умов була легкість монтажу та демонтажу декорацій, бо вистава мала йти у різних приміщеннях, на різних сценах з тими самими декораціями, у однаковій стилістиці та колористиці. При проектуванні були створені у техніці художніх етюдів зображення сцени з персонажами вистави. Планувальне рішення простору треба було чітко обумовлювати рухом та розташуванням акторів протягом вистави, що було окремою задачею, бо розміри даної історичної сцени

мінімальні. Це досить специфічно, коли в невеликому залі глядачі відчують себе присутніми всередині дійства та декорації й бутафорія чітко проглядаються зблизька.

Також декорації мали бути досить автономними, не кріпитися до стін та стелі, бо у різних залах передбачені різні умови середовища сцени. Тому були використані легкі зйомні конструкції, натяжні мотузки, динамічні тканини. Акцентною деталлю стала виготовлена студентами конструкція з алегоричним символом годинника, що символізує плин часу. Конструкція виконана з двох шарів міцного картону, з наскрізними отворами, що можуть працювати як фронтально, так і з підсвіткою, в контражурі. Червоні стрічки, які розв'язуються під час дії акторами, символізують вирішення окремих проблем, перехід на інший рівень свідомості.

Візуально сцену було поділено на дві зони відповідно до паралельного розгортання подій минулого та сьогодення. У виставі беруть участь дві пари, що одночасно перебувають у сьогоденні, та у своєму минулому. Спогади перетинаються із сьогоденням. Тому середовище мало бути сюрреалістичним, викликати неоднозначні асоціації.

Викладачі кафедри разом зі студентами були присутні на прем'єрі. Спостерігали зсередини залу, як сприймаються декорації, почули зі сцени схвальні відгуки від організаторів вистави (рис. 5, 6, 7).

На основі описаної практики проектування та впровадження сценографічного рішення: декорацій для прем'єри музичної вистави у Мистецько-культурному центрі ім. І.Козловського у Києві, визначаємо основні методичні особливості подібних проектних завдань:

- формування художнього образу інтер'єру починається з усвідомлення та вивчення художнього образу даного твору за сценарієм;
- при залученні студентів до реального завдання на сценографію вистави у певному залі, методична послідовність подій наступна: ознайомлення зі сценарієм, обміри та передпроектне дослідження залу, спілкування з режисером та акторами, створення ескізів та узгодження з режисером, розробка дизайн-проекту, участь у створенні декорацій та присутність на виставі;
- окрема увага приділяється моделюванню візуального поля сцени з боку глядачів та врахування особливостей цього сприйняття;
- проект сценографії передбачає дизайн середовища з динамічним та кольоровим освітленням, підвищеною виразністю та контрастністю композиції, стимулює до пошуку оригінальних рішень.

Література

1. Всеобщая история интерьера / Н.К.Соловьев, М.Т.Майстровская, В.С.Турчин, В.Д.Дажина. – М.: Эксмо, 2013. – 784 с.
2. Гринишина М.О. Театральна культура рубежу XIX - XX століть: Реалізм. Дискурс / М.О.Гринишина. – К.: ІПСМ АМУ, Фенікс, 2013. – 344 с.
3. Клековкин О.Ю. THEATRICA: АНТИТЕАТР / Ідеї. Винаходи. Форми: Хронолексикон / О.Ю.Клековкин. – К.: ІПСМ АМУ, Арт Економі, 2012.
4. Лінда С.М. Архітектурне проектування громадський будівель і споруд: Навч. посібник / С.М.Лінда. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. – 608 с.
5. Чинь, Франсис Д.К. Архитектура: форма, пространство, композиция / Ф.Д.К.Чинь. – М.: АСТ: Астрель, 2005. – 399 с.

Аннотация. В статье исследуются методические особенности обучения студентов 2 курса архитектурного факультета проектированию интерьера, создавая сценическое пространство реального спектакля, с участием в сооружении декораций. Такой вариант задания на проектирование на примере сценографии позволяет привлечь студентов к полному циклу событий: изучение пьесы, общение с режиссером и актерами, разработка дизайн-проекта, участие в создании реальной среды и присутствие на спектакле – результате синтеза искусств в пространстве.

Ключевые слова: архитектурное проектирование, архитектурное обучение, дизайн среды, дизайн интерьера, сценография, интерьер театрального зала.

Abstract. This article explores methodical features of educational program for second year students of the Faculty of Architecture. Task: to combine studying with real interior designing, creating a scenic space for a real performance, including participation in the construction of scenery. Such method is an example of scenography, the involvement of students to the full cycle of events: the study of the play, communication with the director and actors, creation of a design project, participation in the creation of a real environment and presence on the show. All these factors in summary will become the result of the synthesis of arts in space.

Key words: architectural design, architectural studying, environmental design, interior design, scenography, interior of theater auditorium.

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

КИЇВСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ
ТЕАТР ОПЕРЕТИ

МИСТЕЦЬКО-КОНЦЕРТНИЙ
ЦЕНТР

і.м. Івана Козловського

У рамках програми
«Молоді режисери України представляють»

«ГОТЕЛЬ ПРОЩАНЬ – ГОТЕЛЬ НАДІЙ»

Музично-поетична вистава
на вірші Світлани Макаревської, Олени Матушек, Ганни Чубач

Композитор - Анатолій Карпенко

Режисер - Анастасія Байдеріна

Окрема подяка:

Сценографія - за сприяння КНУБА, кафедра Основ архітектури
та архітектурного проектування
завідуючий кафедрою, проф. О.Слепцов; доц. Н. Меженна;
доц. Г. Ушаков; доц. О. Яценко;
Юлія Дідусенко; Анастасія Бондаренко; Світлана Спірідонова

Дизайн афіші - Аліна Панькова, Олександр Ковальчук

Балетмейстер - Вікторія Щербатова

За сприяння Київської муніципальної академії естрадного
та циркового мистецтва

Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва

Керівники проекту:
народна артистка України Лариса Хоролець,
Ігор Грінберг

Технічне забезпечення-
заступник керівника художнього МКЦ ім. І. Козловського
Олександр Куцевалов

Художній керівник Київського національного академічного театру оперети
н. а. України Богдан Струтинський

Рис. 1. Фрагменти лібретто до вистави "Готель прощань – Готель надій".

Рис. 2. Загальний вигляд залу Мистецько-концертного центру ім. Івана Козловського Київського національного академічного театру оперети.

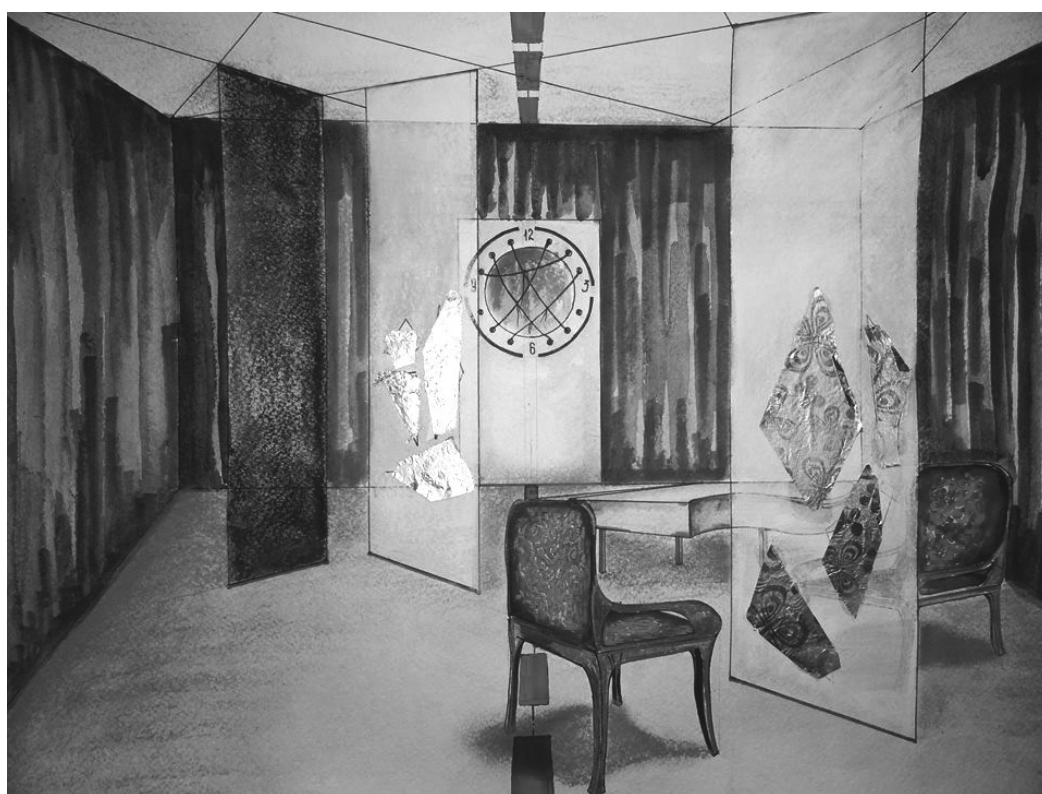

Рис. 3. Фрагмент дизайн-проекту сценографії до вистави "Готель прощань – Готель надій": перспектива інтер'єру.

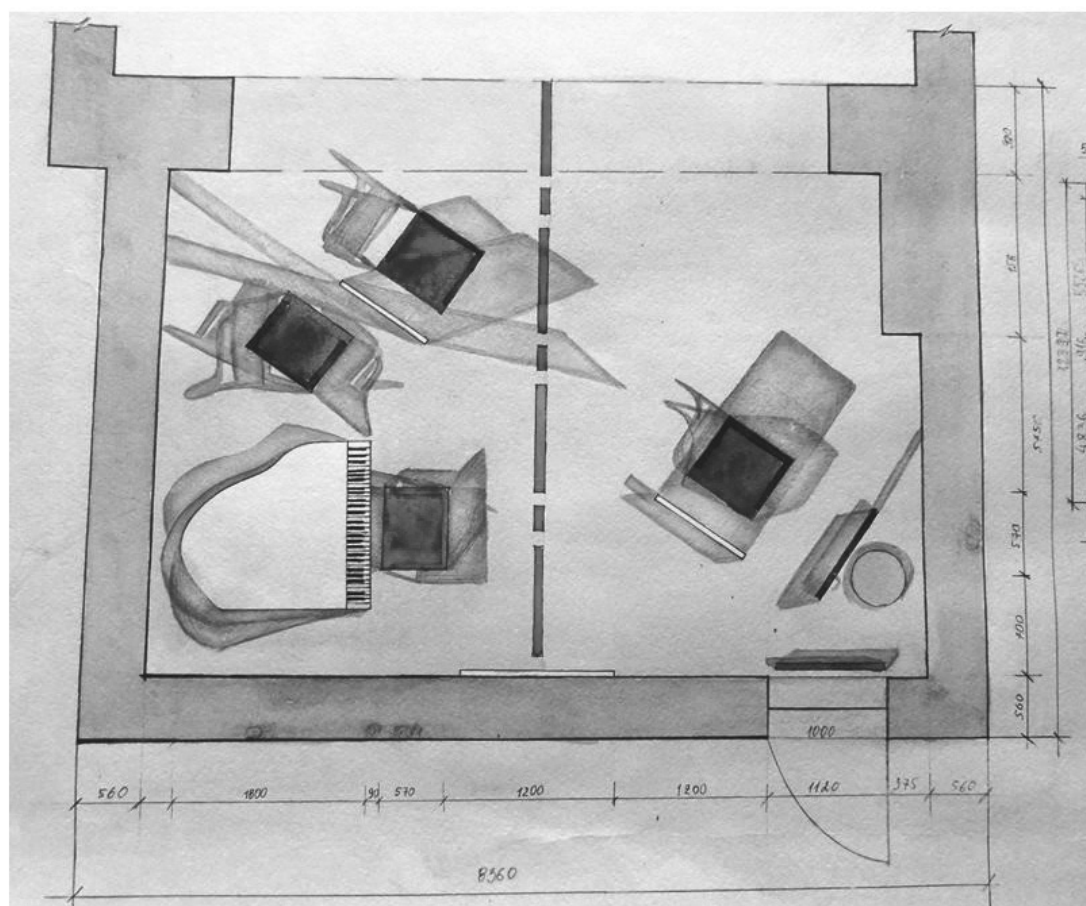
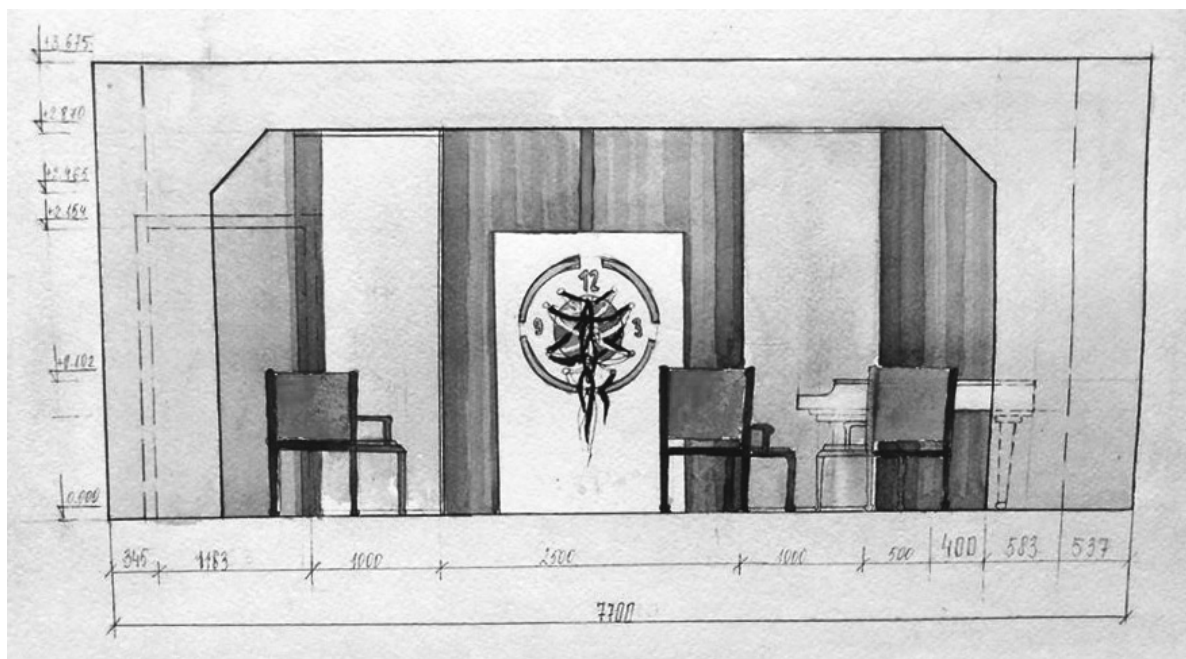

Рис. 4. Фрагмент дизайн-проекту сценографії до вистави "Готель прощань – Готель надій": фасадна проекція сцени, план.

Рис. 5, 6, 7. Фотозйомка прем'єри вистави "Готель прощань – Готель надій".